

Využití kulturních tradic Slovácka v mateřské škole

Malenovská Jana

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Jana Malenovská
Osobní číslo: H18622
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Využití kulturních tradic Slovácka v mateřské škole

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury o vzdělávání v oblasti regionální kultury pro děti předškolního věku.

Vymezení teoretických východisek zaměřených na možnosti uplatnění kulturních tradic Slovácka v mateřské škole.

Zpracování projektu zaměřeného na osvojování si tradic řemesel regionu Slovácka pro děti předškolního věku.

Realizace a ověření projektu ve vybrané mateřské škole.

Evaluace projektu a zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Blahůšek, J. (2006). *Identifikace a dokumentace jevů tradiční lidové kultury v České republice*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.
- Bezděková, L., Kubecová, M., Kupcová, Z., & Váňová, H. (2018). *Činnosti ke svátkům a tradicím v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe.
- Cravens, C. S. (2006). *Culture and Customs of the Czech republic and Slovakia*. Westport: Greenwood Publishing Group.
- Machálková, P., & Winter, T. (2017). *Umění a tradice*. Praha: Artefactum.
- Oburková, E. (2006). *Slovácko*. Brno: Agentura Bravissimo.
- Šottnerová, D. (2009). *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Roman Božik, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **7. října 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

---

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 27. listopadu 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 13.2.2021

.....

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je zpracování informací o kulturních tradicích regionu Slovácka a jejich využití v mateřské škole. Bakalářská práce je aplikační práce a má tedy aplikační charakter.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na poznatky z oblasti Slovácka, jejich tradic a využití v mateřské škole, a zároveň i jejich ukotvení v rámcovém vzdělávacím programu. Dále je vymezena kulturní gramotnost a popsána enkulturace. Poslední kapitola teoretické části je zaměřena na kulturní tradice.

Praktická část bakalářské práce zahrnuje projekt zaměřený na kulturní tradice Slovácka, který rozvíjí hlavně jemnou motoriku. Projekt byl realizován ve vybrané mateřské škole, a dále byl evaluován. Na závěr bylo z evaluace vytvořeno doporučení pro praxi v mateřských školách.

Klíčová slova: kulturní gramotnost, kulturní tradice, enkulturace, region Slovácko

ABSTRACT

The goal of bachelor thesis is to process information about cultural traditions of the Slovacko region and their uses in kindergardens.

The theoretical part of bachelor thesis is focused on knowledge from the Slovacko,area its traditions and their uses in kindergardens and also their anchoring in „Rámcově vzdělávací program“. Furthermore there is definition of cultural literacy and the description of enculturation. Lastly, the capitol theoretical part is focused on cultural traditions.

The practical part of bachelor thesis includes project focusede on culture traditions of the Slovacko region, which mainly developed fine motor skills. The projects was realised in selected kindergarten and was also evaluated there. In conclusion this evaluation created recommendation for practise in kindergardens.

Keywords: cultural literacy, cultural traditions, enculturation, region Slovacko,

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Romanu Božikovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, rady a konzultace poskytované během zpracování bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat paní učitelce z mateřské školy za její ochotu a vstřícnost jednání při evaluacích.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SLOVÁCKO, VYUŽITÍ KULTURNÍCH TRADIC V MATEŘSKÉ ŠKOLE	12
1.1 VÝZNAM A DEFINICE TRADIC.....	12
1.2 VYMEZENÍ A POPIS SLOVÁCKA.....	13
1.3 VYUŽITÍ KULTURNÍCH TRADIC V MATEŘSKÉ ŠKOLE	14
1.3.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	14
2 KULTURNÍ GRAMOTNOST	16
2.1 VÝZNAM A DEFINICE GRAMOTNOSTI	16
2.2 VYMEZENÍ KULTURNÍ GRAMOTNOSTI	17
2.2.1 Enkulturační	17
3 KULTURNÍ TRADICE	19
3.1 HODY	19
3.1.1 Charakteristika a původ svátku	19
3.1.2 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle	20
3.2 SVATÝ MARTIN.....	20
3.2.1 Charakteristika a původ svátku	20
3.2.2 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle	21
3.3 ADVENT A VÁNOCE.....	21
3.3.1 Charakteristika a původ období Advent.....	21
3.3.2 Charakteristika a původ Vánoc	22
3.3.3 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle	23
3.4 FAŠAŇK.....	23
3.4.1 Charakteristika a původ svátku	24
3.4.2 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	26
4 PROJEKT „MÁME RÁDI SLOVÁCKO“	27
4.1 NÁVRH PROJEKTU „MÁME RÁDI SLOVÁCKO“	28
4.2 REALIZACE PROJEKTU	29
4.2.1 Charakteristika dětí	29
4.2.2 Průběh projektu	29
5 EVALUACE PROJEKTU	39
5.1 VLASTNÍ REFLEXE	39
5.2 EVALUACE UČITELKY	40
5.3 SROVNÁNÍ VLASTNÍ REFLEXE A EVALUACE UČITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY	41

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	44
ZÁVĚR	45
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	48
SEZNAM TABULEK.....	49
SEZNAM PŘÍLOH.....	50

ÚVOD

Na úplný začátek mé bakalářské práce bych chtěla říci, že považuji za nesmírně důležité, abychom u dětí podporovali kulturu, tradice a zvyky ne jenom daného regionu, ale také celého národa. Dnes se všude kolem nás objevují moderní technologie, díky kterým děti zapomenou nebo se ani nedoví, odkud pocházejí a co vše vedlo k tomu, jaký je svět dnes. Právě z tohoto důvodu bylo toto téma bakalářské práce vybráno a zejména i pro to, že jako člověk žijící v regionu Slovácka, mám povinnost kulturní tradice dále předávat a seznamovat je s těmi nejmladšími z nás. Slovácko je krásný region, a jsem ráda, že zrovna jejich tradice budu moct dětem přednést.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část obsahuje poznatky z oblasti Slovácka, jejich tradic a využití v mateřské škole, a zároveň i jejich ukotvení v rámcovém vzdělávacím programu. Dále je vymezena kulturní gramotnost a popsána enkulturace. Poslední kapitolou teoretické části je zaměřena na kulturní tradice, které byly dále vybrány do projektu, který je zpracován v praktické části bakalářské práce.

V praktické části bakalářské práce je popsán realizovaný projekt ve vybrané mateřské škole ve Slováckém regionu, který je zaměřený na kulturní tradice v této oblasti a jsou zde aplikovány poznatky z teoretické části. Projekt je zde pod názvem „Máme rádi Slovácko“, který je závěrem evaluován evaluací učitelkou mateřské školy a také je mnou reflektován, které jsou následně porovnány.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SLOVÁCKO, VYUŽITÍ KULTURNÍCH TRADIC V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Kapitola se zaměřuje na význam a definici tradic, vymezení Slovácka a také na využití kulturních tradic v mateřských školách za pomoci kurikulárního dokumentu s názvem Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, v němž je obsažena oblast vzdělávání Dítě a společnost. Na tuto oblast vzdělávání navazuje realizovaný projekt v praktické části bakalářské práce.

1.1 Význam a definice tradic

Podle autorů Heřmanové et al. (2009) je živá kultura prostorově přenositelná a skládá se z akcí různých kvalit či nejrůznějších aktivit a žánrů, přičemž podléhají globalizaci a novinkám. Tradiční kultura je považována za takovou kulturu, která se váže k určité národnosti, etnografické či sociální skupině a také k určitému území. Obsah tradiční kultury je vždy příslušný území, který je i dlouhodobě předávaný z jádra z generace na generaci.

Autoři Heřmanová et al. (2009) dále uvádí, že samotný pojem tradice je předávání dovedností, postupů, poznání a schopností, jelikož tradium jako takové znamená to, co se přenáší. Je to i předávání rituálů, mravů, zvyklostí, konvencí jedné určité malé komunity lidí. Tradice je vlastně součástí kulturního dědictví a za její součástí jsou považováni nositelé této tradice. Lidové tradice jsou ve významu chápány jako proces předávání, dokonce i v mezinárodním projektu UNESCO jako tzv. „žijící lidské poklady“.

Tradici můžeme také chápat jako přejímané formy, které se tvarují do podoby přítomnosti, a proto můžeme tvrdit, že tradicí jsou veškeré výkony člověka. Tradici můžeme chápat i jako fakt, který vyplývá z předešlého vývoje, tudíž bychom těžko našli činnost, která není nějak spojena v předešlém vývoji a které nenese nic ze svých předků (Machalíková, et al., 2017).

Autoři Machalíková et al. (2017) dále uvádějí, že tradici lze dále chápat jako pojem, hledisko nebo jiný úhel pohledu, kde jde o pojímání určité skutečnosti. V tomto případě platí, že o tradici uvažujeme jako o úhelném bodu, z něhož za určitých podmínek tradici chápeme jako jeden z výchozích bodů proto, abychom formulovali význam tradice.

1.2 Vymezení a popis Slovácka

Když půjdeme po hranicích České republiky a Slovenska, a dále pak jižněji, narazíme na výraznou oblast známou hlavně folklorem, ale i krojem – Slovácko. Slovácko se dále dělí se na několik mikroregionů s odlišným typem kroje, a to na oblasti ležících v horách – Hornácko a Kopanice, a na vinorodé kraje při řece Moravě – Dolňácko a Podluží (Langhammerová, J., 2017).

Slovácko je charakteristické pro společné vlastnosti lidové kultury, má určitou národopisnou oblast, územní celek, etnografickou skupinu obývající region nebo mikroregion na Slovácku. Řada odborníků se snažila vymezit oblast Slovácka, která je rozsáhlá a nestejnorodá část na jihovýchodní Moravě. Nakonec došlo k dohodě, která říká, že hranice je okolo Chřibů a Ždánického lesa. Další hranice tvoří část mezi Chřiby a Bílými Karpatami, a poslední hranice je v okolí Ždánického lesa a rakouskými hranicemi poblíž řeky Dyje. Pokud bychom chtěli Slovácko vymezit geograficky, jednalo by se o Napajedelskou bránu, Bílé Karpaty, Chřiby a Ždánický les (Tarcalová, L., 2013).

Tarcalová (2013) dále dodává, že „na tomto základě byly vymezeny regiony a podregiony Slovácka – Moravské Kopanice, Hornácko, Dolňácko – hradištské, ostrožské, veselské, uherskobrodské, strážnické a kyjovské – severní a jižní, Podluží s minoritou moravských Charvátů a severní a jižní Hanácké Slovácko“.

Podle Dvouletého et al. (2010) je naopak Slovácko odděleno Strážovskou pahorkatinou, úpatím Javorníku, Vlárským průsmykem a Bílými Karpatami s vrchem Lopeníkem. Slováckem také protéká řeka Kyjovka a Dyje. Rozlišujeme několik mikroregionů, které se rozlišují především podobou kroje, díky tomu můžeme oblasti dělit na Dolňácko, Hornácko, Kopanice, Zálesí, Podluží a Hanácké Slovácko.

Staňová et al. (2009) souhlasí a dodává, že Slovácko je folklorně nejbohatší oblastí, jež „se skládá z Dolňácka, Hornácka, Podluží, Moravských Kopanic a Hanáckého Slovácka. Dolňácko leží podél řeky Moravy mezi městy Napajedla a Hodonín“.

Nejdříve se nynějšímu Slovácku nazývalo Moravské Slovensko, až na počátku minulého století se začalo používat nynější pojmenování regionu, které je známé zejména krojem. Na severu se vymezuje úpatím Bílých Karpat, kde se nachází Kopanice a Hornácko. Pro obyvatele Pomoraví se začal užívat název Dolňácko, které se dále dělí na uherskohradištsko, strážnicko a kyjovsko. Podluží je předposlední část regionu Slovácka, která leží na jihu. Poslední oblast, která se nese od Hustopečí po Ždánice je Hanácké

Slovácko. Region Slovácka je velmi rozlehlý, a proto je i součástí dvou krajů, a to Zlínského a Jihomoravského (Jančár, J., 2011).

1.3 Využití kulturních tradic v mateřské škole

Dnes se setkáváme s okamžiky, které se stále opakují a ujišťuje nás v tom, že jsme mezi lidmi svého státu, národu či institucích, kde nositelé informací jsou opakující svátky, rituály nebo zvyky, díky kterým porozumíme normám a hodnotám naší společnosti. Dítě se dnes setkává s oslavami a zvyky zejména v mateřské škole, kde si děti tyto tradice osvojují a prohlubují. Děti se jim učí porozumět pomocí her a činností, odpovídající jejich věku, díky kterým se těší na další, později už známé z předchozího poznání (Bezděková, et al., 2018).

1.3.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (2018), dále jen RVP PV, je dokument vymezující požadavky, pravidla a podmínky pro vzdělávání dětí v mateřských školách. Tyto podmínky a pravidla jsou vztaženy na činnosti pedagogických činností probíhající v předškolních institucích. Jsou podstatné pro vzdělávání předškolních dětí v mateřských školách, lesních školách a přípravných třídách základní školy fungujících dle § 16 odst. 9 školského zákona.

RVP PV je rozdělen do „vzdělávacích oblastí“, které uznávají osobnost jedince a jeho postupnou integraci do společenského prostředí. Tyto oblasti se vzájemně prolínají a ovlivňují. RVP PV a jeho vzdělávací obsah je rozdělen do pěti oblastí, které jsou nazývány: „*Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost a Dítě a svět*“. Každá tato oblast má své cíle, nabídku, výstupy i rizika (RVP PV, 2018).

1.3.1.1 *Dítě a společnost*

Účelem RVP PV (2018) v této vzdělávací oblasti je integrovat dítě do společnosti a zasvětit ho do kultury, umění, dovedností, zvyků či postojů a smět se podílet na pohodě ve společnosti a sociálním prostředí.

Dílejší vzdělávací cíle – Dítě a společnost

- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny,

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije,
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané,
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat,
- rozvoj společenského i estetického vkusu (RVP PV, 2018 s.25)

Vzdělávací nabídka – Dítě a společnost

- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavý výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.),
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének),
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.),
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.) (RVP PV, 2018).

2 KULTURNÍ GRAMOTNOST

Kapitola se zabývá významem a definicí gramotnosti, na kterou navazuje vymezení pojmu kulturní gramotnosti. Dále je zde vymezen pojem enkulturace, který je ve vzdělávání v mateřských školách stálou součástí.

2.1 Význam a definice gramotnosti

Podle autorů Koláře et al. (2012) se v pojmu gramotnost jedná o obecnou znalost čtení a psaní. Jsou to lidé, kteří ovládají toto čtení a psaní v daném územním celku, společnosti či státu. Gramotnost dále můžeme dělit na počítačovou, sociální, finanční nebo dokonce enviromentální.

Také Průcha et al. (2013) udává, že jde o dovednost číst, psát i počítat, a tyto poznatky se získávají především v počátcích školní docházky. Aby se jedinec mohl uplatnit ve společnosti a měl předpoklady k dalšímu vzdělávání, potřebuje „základní gramotnost“.

Dále například v knize od Doležalová (2005) je podle Jana Průchy a Milady Rabušicové vymezení gramotnosti komplikovaným problémem, a dokonce i z analýz vědeckých studií není pojem gramotnost jednoznačný.

Doležalová ve své knize znovu zmiňuje Jana Průchu, který tvrdí, že se nejednoznačné vymezení děje z mnoha příčin. Zejména o „*proměny společenskoekonomické, politické, kulturní či teritoriální odlišnosti*“ (Doležalová, 2005, s. 10).

Podle Doležalové (2005) znamená gramotnost různé druhy komunikací za účelem socializace v daném společenství, pro život svůj, druhých ale i pro dostatečný výkon v žití. Řešit nestálé problémy denního života nám umožňuje tato schopnost být gramotný. Samozřejmě, že na podmínky dnešní dané společnosti jsou požadovány určité stupně a druhy gramotnosti. Bavíme se zejména o základních a vyšších stupních gramotnosti.

Naopak Burkovičová (2009) uvádí, že jeden ze základních cílů rozvoje gramotnosti je výchova a vzdělávání dítěte v předškolním vzdělávání. Vzdělávání v předškolním období však nelze spojovat se čtením a psáním, popřípadě počítáním, jimž bývá popisována gramotnost. V dnešní době bychom měli gramotnost brát spíše jako prostředek enkulturace dítěte, na kterém se podílí již výše zmíněná výchova a vzdělávání v předškolním období. Sociální a kulturní kontext zvládat gramotnost posouvá význam tohoto termínu na uplatnění jedince ve společnosti.

2.2 Vymezení kulturní gramotnosti

Kulturní gramotnost má charakteristické tradice, rituály, zvyky, komunikaci, myšlení, normy společnosti či systémy pro určité příslušníky jednoho národa nebo společenství (Průcha, et al., 2012).

Zápotočná (2004 s.109) vymezuje kulturní gramotnost jakou soubor „základních fundamentálních poznatků“, tedy dlouhodobě účinných vědomostí a informací, které společnost uznává. Poznátky, které představují „kolektivní paměť“, tedy představitelé jedné kultury sdílející společný základ, tj. dorozumívání a komunikace mezi sebou. I přesto je zde názor, že gramotnost by se měla odvíjet v celém vzdělávání. Kulturní gramotnost má dále sdílet kulturní obsah a vědomosti v rámci kultury. Za sdílený obsah kultury považujeme tradice, mytologii, literaturu, historii a další.

Kulturní gramotnost je osvojování si vzdělání s cílem mít člověka kulturně gramotného, který má být cílem učitele i vzdělání. Kulturně gramotný člověk má určité vědomosti, schopnosti při komunikaci, kulturní hodnoty a zručnost v kultuře, kde je členem. Kulturní gramotnost má několik podkategorií, jako je gramotnost přírodovědná, jazyková, cestovatelská či matematická. Další podkategorie kulturní gramotnosti mohou být umělecká, vědecká, estetická aj. Pokud je jedinec schopen využívat kulturní gramotnost v reálném čase, je schopný ulehčit život sobě i ostatním lidem v jeho společnosti a kultuře (Szimethová, et al., 2012).

Termín kulturní gramotnost je spjatá s gramotností ve vzdělávání v předškolním období dítěte, zejména v souvislosti na začlenění do společnosti. Dnešní předškolní vzdělávání má „kulturní gramotnost“ za jeden ze svých předních cílů (Burkovičová, R., 2009).

2.2.1 Enkulturation

Podle Večeři et al. (2010) se v zásadě významu socializace používá pojem enkulturation, který vyjadřuje proces osvojování si lidské kultury, kulturních tradic, jazyka a dovedností.

Z enkulturation vyplývá, že jde o vědomou nebo nevědomou integraci dítěte do kultur určitého seskupení, do kterého jedinec patří. Jde o „intrakulturní proces“ v rámci jedné společnosti (Večeřa, et al., 2011).

Proces, který si budujeme během svého života, je enkulturation, kdy si jedinec osvojuje kulturu své společnosti. Podle M. J. Herskovicze, který tento pojem zavádí „je do pojmu enkulturation možné zahrnovat všechny projevy naučeného chování, získávání znalostí a

dovedností, díky nimž člověk nabývá kompetence v kultuře své společnosti“ (Skalková, J., 2007).

Enkulturační proces je proces, díky kterému si lidé osvojují kulturu daného prostředí, ve kterém žijí. Je to potažmo socializace s osvojováním si kulturních tradic, dovedností a samotné kultury.

3 KULTURNÍ TRADICE

V této kapitole jsou vyjmenovány a přiblíženy vybrané kulturní tradice slavicí se ve Slovákém regionu, které najdeme i v praktické části bakalářské práce, jelikož jsou součástí projektu s názvem „Máme rádi Slovácko“. V kapitole jsou dané kulturní tradice popsány jak z hlediska historie, tak z hlediska využití ve vzdělávání v mateřských školách. Kulturní tradice můžeme využívat v mateřských školách a předávat tak tyto tradice a zvyky dětem.

3.1 Hody

Kulturní tradici hodů jsem vybrala proto, že se jedná zejména ve Slovákém regionu o velkou tradici, která jako jedna z mála stále přetrvává a v dnešní době se opět těší velkému zájmu, především i u mladých lidí.

3.1.1 Charakteristika a původ svátku

Tradiční slavností podzimu jsou Hody, a hlavně na Moravě má v řadě regionů svůj individuální ráz, často i díky své mládeži. Hody se dodnes udržují v mnoha obcích na jihovýchodní Moravě, Brněnsku ale zejména na Slovácku. Dříve se hody slavily dva až tři dny, dnes se hody konají pouze v sobotu a neděli. Pátek je spíše dnem příprav než veselí. Hody mají také své pravidla jako například hodové právo či praporec, který znázorňuje symbol hodů, dále hodový věnec a nepostradatelnou částí jsou kroje různých variant. Celými hody provází stárek se svou stárkou, kteří se každé hody volí – zejména chasou, a jsou to vůdčí lidé z dané obce pro dané období hodů (Langhammerová, J., 2017).

Hody na Moravě se slaví na podzim, kdy už byla zralá úroda a vykrmený dobytek, tedy ideální doba na veselí. V sobotu a neděli se chodilo do kostela a večer se lidé bavili na tanečním parketu s dechovou nebo cimbálovou muzikou. Hody bývaly a jsou nejoblíbenějším svátkem venkovských lidí a zároveň ukončily práci na poli, kdy lidé se připravovali na zimu (Jenčková, E., 2013).

K tradičním svátkům Moravy patří Hody, které se slaví zejména na vesnici jako křesťanský svátek s oslavou veselí, blahobytu a nové úrody. Hody mají svůj termín konání, který se ale liší od vesnice ke vsi, a nejčastěji se slaví na svátek patrona, kterému je zasvěcen kostel v obci. Proto můžeme například slyšet o hodech Václavských, Martinských nebo Kateřinských. Nejdůležitější na hodech je chasa, tedy mládež obce oblečená v kroji, a samozřejmě vůdčí osobnosti hodů, a to stárci a stárky. Slavnost začíná

povolením hodů místním starostou předáním práva, které znázorňuje symbol pravomoci stárků a stárek nad chasou po dobu hodů (Staňová, et al., 2009).

3.1.2 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle

Hody jsou ve vybrané mateřské škole zasazeny do doby, kdy se dokončuje adaptace dětí, které nastoupily v září. V přírodě se hlásí k vládě podzim, dozrává ovoce, sklízí se zelenina, a to vše přináší mnoho příležitostí k učení. Skoro každé město má kostel či kostelík zasvěcený svatému Václavovi a všichni se v dané obci těší na hody, jelikož se zde slaví Svatováclavské hody.

Děti se v tématu mohou učit:

- Poznávat národní historii,
- získávat povědomí o kulturním prostředí,
- prožívat radost a veselí (Bezděková, et al., 2018).

3.2 Svatý Martin

V této podkapitole jsem charakterizovala kulturní tradici svatého Martina, která se na území vybrané mateřské školy moc dlouho neslaví. Díky projektu v praktické části bakalářské práce, kde je kulturní tradice o svatém Martinovi zapojena, mohou děti v mateřských školách poznávat i méně známé tradice a zvyky jako je tahle.

3.2.1 Charakteristika a původ svátku

Příběh o svatém Martinovi začíná tehdy, když byl Martin voják, která bojoval za Řím, daroval půlku svého pláště polonahému žebrákovi a díky tomu ho navštívil Kristus. Kvůli zjevení Krista se stal Martin křesťanem a později biskupem v Tours, kde je nyní i pochován. Dnes je to nejnavštěvovanější místo světce v Evropě. Bývá zobrazován jako voják na koni s mečem a pláštěm vejpůl. Pro hospodářský a společenský život je to důležitý mezník, v dnešní době hlavně ten, že začíná příchod zimy, takže je úroda sklizená, zpracovaná a lidé měli více času na veselí, hodování i rodinu. Tradicí k tomuto svátku patří i pečení svatomartinské husy, která se podávala zejména na Martinské hody (Bezděková, et al., 2018).

Příběh se váže spíše k podzimnímu období, kdy už se čeká na příchod zimy. Čas okolo svatého Martina je doba, kdy se v lidech hromadí láska a milost, ale také doba, kdy lidé

hodují a veselí se. Podle legendy o svatém Martinu se pečou husy a to proto, že jej prozradily svým kejháním, když se před lidmi ukrýval v husníku, před volbou biskupa, kterým se měl stát. Kromě pečených hus se také pečou buchty s povidly, mákem, ořechy nebo rohlíky či rohy z kynutého nebo rohlíkového těsta. Krajově se jim říká martiny nebo roháče (Šottnerová, D., 2008).

3.2.2 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle

Období kolem svatého Martina je spojován s příchodem zimy, ovšem málokdy se dneska vyplní. Podzim je už u konce svých dnů a příroda se chystá na zimu. Podzimní čas trávíme spíše doma v teple, kdy se setkáváme s rodinou a přáteli a vyprávíme si příběhy. Svatý Martin nám dává příběh o pomoci druhým, kdy máme prostor pro sociální citění (Bezděková, et al., 2018).

Děti se v tématu mohou učit:

- lidovým tradicím,
- vzájemné pomoci a soucítění,
- naslouchání a soustředění,
- seznamovat se s významem pojmů (žebrák, voják, bitva aj.) (Bezděková, et al., 2018).

3.3 Advent a Vánoce

Předposlední kapitola je rozdělena na dvě části, kde v první je popsán Advent a v následující Vánoce. Konečná podkapitola je zaměřena na charakteristiku tohoto období v mateřských školách.

3.3.1 Charakteristika a původ období Advent

Čtyři týdny před Štědrým dnem nastává období Adventu. Začíná pokaždé v neděli, i když se začátek adventu posouvá každý rok na jiný den, ale vždy trvá čtyři týdny. Každá adventní neděle nese svůj název, přičemž se začíná nedělí železnou, poté bronzovou, stříbrnou a nakonec zlatou. Věřící lidé, křesťané, očekávají začátek adventu příchodem Mikuláše. Mše jsou v tomto období věnované Panně Marii, a oltáře v kostelích jsou vyzdobeny květinami a fialovou barvou. Advent je období modliteb, pokání a půstu (Bezděková, et al., 2018).

Nádvorníková et al. (2007) dále dodává, že v rámci adventu můžeme také slavit svátky svatých, jako například nejznámějšího sv. Mikuláše, sv. Barboru, sv. Lucii nebo sv. Ambrože. I k těmto svátkům svatých se pojí řada pověr a obyčejů, které jsou dnes zařazeny do období adventu, tedy předvánočního času. Advent má v křesťanství dávnou historii, dokonce už ze 4. století dnešní Francie a Španělska a později z 6. století z Říma.

Tinková (2010) uvádí, že každou neděli postupně zapalujeme svíci na adventním věnci, což je zvyk, který zde byl už před křesťanstvím. Adventní věnec kromě svící, je spletený z jedlových větviček nebo vavřínu, protože větvičky stromu představují život a naději. Proto máme i v domácnostech živé vánoční stromy. Na adventním věnci se nachází čtyři svíce, symbolizující každou neděli v adventu.

Na advent se lidé ovšem připravují už na podzim, kdy připravují příchod Ježíše a vrcholí příchod předvánoční doby. Lidé jsou okolo adventu laskaví, hodní a bývá to doba klidu a dobrosrdečnosti. Než přijdou Vánoce, skoro každá hospodyňka peče cukroví, různé koláče či vdolky, pečivo, záviny a zejména perníky (Dufek, K., 2018).

3.3.2 Charakteristika a původ Vánoc

Vánoční svátky se v Evropě začaly slavit už v 17. století a oslavy probíhaly v rodinném kruhu. Současná podoba Vánoc však pochází až 19. století, kdy už lidé měli vánoční stromek nebo pekli cukroví. Příběh Vánoc vypráví o narození Ježíše, když přišli Marie a Josef do města Betléma ze svého domova v Nazaretu. Od té doby slavíme Štědrý den 24. prosince, jako předvečer narození Krista. Lidé se na tento den pečlivě připravovali bohatou štedrovečerní večeří, kde nebylo žádné maso, pouze smažený kapr, který ovšem nemá tak dlouho tradici jako večeře samotná. Věřící chodili též na půlnoční mši do kostela, kde se také zpívali vánoční koledy (Bezděková, et al., 2018).

Podle Šottnerové, (2008) mají vánoční tradice v České republice mají své počátky již před křesťanstvím. Štědrý den, který připadá na 24. prosince, je kromě předvečeru narození Krista také svátkem památky Evy a Adama, prvních lidí z Bible. Štědrý večer jako takový znamená v předkladu „štedrost Boha Otce“.

Vánoce začínají 24. prosince na „Štědrý večer“. Vánoční přípravy začínají čtyři týdny před nimi, kdy se peče cukroví, zdobí Vánoční strom a peče se Vánoční kapr. Dříve byl kapr pouze jídlo pro chudé lidi, dnes už je to tradiční jídlo na Štědrý den. Na Štědrý den celá rodina nejí, protože chtějí vidět „zlaté prasátko“, které jim přinese štěstí na následující rok. Po večeři, zpívají rodiny koledy a rozbalují dírky, které jim přinesl „Ježíšek“, který je

tajemná postava a někteří si jej představují jako starého muže a někteří jako malého chlapce. Všichni okolo si přejí krásné Vánoce a „bohatého Ježíška“ (Cravens, C. S., 2006).

3.3.3 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle

V dnešní době jsou Vánoce spíše komerčním svátkem a děti se díky tomu setkávají s reklamami na dárky, potraviny, pohádky a filmy, a takto Vánoce bohužel i vnímají. V mateřských školách se pedagogové snaží dětem představit Vánoce pomocí tradic a zvyků a připomenout příběh o narození Ježíše. Začátek Adventu se kryje se svátkem sv. Mikuláše, kdy mateřské školy sv. Mikuláš navštěvuje (Bezděková, et al., 2018).

Děti se v tématu mohou učit:

- Poznávat zvyky jiných společenství a kultur.
- Osvojovat si další výtvarné a praktické dovednosti,
- Kultivovat mluvený i hudební projev,
- Rozvíjet etické vnímání kulturních tradic. (Bezděková, et al., 2018)

Děti se mohou setkávat s hodnotami:

- naděje
- láska
- vzájemná pomoc
- darování

Příležitost pro samostatnost

Dobrým nápadem, jak děti mohou obdarovat někoho blízkého, je možnost přispět vlastní tvořivostí a nápadem. Aby byla hodnota dárku pro dítě správná, musí jej vymyslet a vyrobit sám. Podobně je to s besídkou pro rodiny nebo dalších akcí, které se v mateřské škole konají (Nádvorníková, et al., 2007).

3.4 Fašaňk

Poslední kulturní tradicí této kapitoly je fašaňk, který má u lidí na Slovácku podobnou oblibu jako hody. I když je fašaňk v každém mikroregionu Slováccka znám pod jiným názvem, všichni jej s oblibou rádi slaví a vylepšují.

3.4.1 Charakteristika a původ svátku

Fašaňk nebo ostatky jsou názvy svátku na Moravě, který jinak známe pod názvem Masopust. Svátek není svázán datem a každý rok se jeho doba slavení mění podle svátku Velikonoc. Charakteristické pro fašaňk jsou zábavy, jídlo a průvody masek. Tyto fašaňkové zábavy si užívali všichni lidé ve společnosti, bez rozdílu chudoby či bohatství. V zámcích se pořádaly karnevaly, na venkově to byly taneční zábavy a průvody. Nejdůležitější den fašaňku bylo úterý, kdy se pořádaly zmíněné průvody masek, kterých se účastní ženy, děti i muži, a všichni se podílejí na výrobě masek na průvod. Někde bývá speciální program pouze pro děti, dnes zvaný karneval (Bezděková, et al., 2018).

Podle Šottnerové (2008) je to období mezi zimou a jarem, které nebývá každý rok stejně dlouhé, díky Velikonocím. Začíná nejdříve vždy po svátku Tří králů a končí před předvelikonocním půstem, tedy Popeleční středou. Takto se to děje už od 9. století v Evropě, v sousedním Německu nazývají fašaňk „fastnacht“, v Polsku „zapust“, v Rusku „maslenice“ a na Slovensku „falang“. V Česku podle krajové odlišnosti: Na Moravě je to „fašaňk“, na Valašsku „ostatky a někde také „končiny“. Slaví se v předjaří, kdy se očekává naděje nové úrody, plodnosti, zdraví a blahobytu. Odpradávná fašaňk doprovází legrácky, bujarost, jídlo, pití, tanec a zpěv či veselí. Slavily se všude, jak v městě, tak na vesnici.

Masky v průvodu byly vždy různorodé, některé se objevují pravidelně jako například kobyla, bába s nůsí, nevěsta, žid, kominík, smrtka nebo hudebníci. Neustále však vznikají nové masky, třeba jako reakce na aktuální situaci v politice nebo postavy z pohádek či dětských hrdinů. Průvod většinou končil pochováním basy, což je dramatická scéna hrána účastníky fašaňku (Bezděková, et al., 2018).

Nádvorníková (2007) dodává, že průvody masek jsou dodnes tradicí, a na rozdíl od minulosti jsou dnes přítomny i ženy a děti, které vyrábí masky. Dnes se oslava fašaňku posunuje na víkend, aby se zábava konala o víkendu, když lidé nejsou v práci a mohli se jí účastnit. Dříve chodily masky od domu k domu, kde zazpívali, zažertovali a popřály vše dobré po celý rok. Masky dostávaly pohoštění a výslužku i za průpovídky na téma plodnost.

Fašaňk byl dříve neoblíbený v církvi, kvůli své rozpustilosti oslav. Lidé ale slavili a užívali si dne v maskách i přes nevole církve. Slovo maska jako takové pochází z kmene Langobardů, kde používali masky zejména kněží a kouzelníci, jelikož *masca* znamená „čarodějnice“. Naopak Řekové používali masky v divadelních hrách (Tinková, E., 2010).

Dufek et al. (2018) dodává, že masky a postavy procházeli s muzikou vesnicí a obcházely domy, u kterých zahrály a zazpívaly pár písní a každý domácí si zatančil s medvědem, aby, podle pověsti, byl při síle a měl dobré hospodářství.

3.4.2 Charakteristika období v MŠ a jeho hlavní cíle

Zimní čas je doba, kdy se lidé kvůli špatnému a studenému počasí zdržují doma. V pěkných dnech si děti užívají sáňkování, ale nejvíce aktivit se odehrávají v mateřských školách. Teplou vytváří atmosféru k tradicím, říkankám, hrám a zejména k povídání o fašánku (Bezděková, et al., 2018).

Děti se mohou v tématu učit:

- Seznamovat se s tradicemi svého kraje,
- Tvořit masky, převleky,
- Poznávat různá řemesla,
- Rozvíjet manuální dovednost a zručnost (Bezděková, et al., 2018).

Děti se mohou setkávat s hodnotami:

- spolupráce
- tradice
- úcta k práci druhých
- legrace a veselost

Příležitosti pro samostatnost

Děti se rády podílí na přípravách masek a výzdoby třídy. Nejlepší je poskytnout i rodičům prostor a čas na přípravu masky pro děti. Menší děti mají občas z masek strach, a proto by neměly být do těchto her nuceny, a měly by mít prostor k pozorování aktivit (Nádvorníková, et al., 2007).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PROJEKT „MÁME RÁDI SLOVÁCKO“

Projekt s kulturními tradicemi regionu Slovácka a jejich využití v mateřské škole s názvem „Máme rádi Slovácko“ byl připraven pro děti předškolního věku, konkrétně pro skupinu dětí od 3 do 7 let. Projekt byl zpracován pro realizaci v mateřských školách.

Ve zvolené mateřské škole byl projekt realizován pěti výstupy v rozmezí šesti měsíců. Tyto výstupy byly zaměřeny na kulturní tradice a řemesla na Slovácku. Cílem bylo dětem předškolního věku přiblížit území, ve kterém žijí.

Tabulka 1 - Projekt „Máme rádi Slovácko“

Název projektu	Máme rádi Slovácko
Délka projektu	6 měsíců
Věková kategorie	3-7 let
Cíle	<ul style="list-style-type: none"> - podpořit informovanost dětí o regionu Slovácka - rozvíjet jemnou motoriku - podpořit informovanost dětí o kulturních tradicích

4.1 Návrh projektu „Máme rádi Slovácko“

Tabulka 2 - Návrh projektu „Máme rádi Slovácko“

Okruh	Téma	Cíle	Organizační forma	Metody	Prostředky a pomůcky
1.	Slovácko	- seznámit s regionem Slovácka - seznámit s panenkou Maruškou	Projektová výuka	Rozhovor, dovednostně-praktická	Panenko, truhlíčka, barvy, fixy, ozdoby
2.	Hody (vyšívání)	-rozvíjet jemnou motoriku -prohloubit znalosti o hodech	Projektová výuka	Rozhovor, dovednostně-praktická, názorně-demonstrační	Umělá jehla, vyšívací vzory, nit, vyšívací papír, fotky krojů a výšivek
3.	Svatý Martin (pečení svatomartinského pečiva)	-seznámit s příběhem sv. Martina -pracovat s předměty denní potřeby -rozvíjet jemnou motoriku	Projektová výuka	Dovednostně-praktická, názorně-demonstrační, rozhovor	Obrázek a příběh sv. Martina, pečící pomůcky, těsto, povídla ořechy, trouba, vajíčko
4.	Advent a Vánoce (pečení perníků)	-rozvíjet jemnou motoriku -rozvíjet činnosti potřebné v kuchyni -učit dodržovat čistotu při práci	Projektová výuka	Názorně-demonstrační, dovednostně-praktická, rozhovor	Těsto, vykrajovátka, mašlovačka, váleček, nůž, vajíčko
5.	Fašaňk (výroba masky)	-rozvíjet jemnou motoriku -rozvíjet tvořivost -prohloubit znalosti o fašaňku	Projektová výuka	Rozhovor, dovednostně-praktická, názorně-demonstrační	Voda, sádrový obvaz, tamponky, krém, peří, lepidlo

Jednotlivé výstupy obsahují vlastní zhodnocení, které se zaměřují na volbu tématu, zvolené cíle, didaktické strategie a také doporučení pro praxi.

4.2 Realizace projektu

Projekt byl realizován ve vybrané mateřské škole v Jihomoravském kraji, v okrese Hodonín. Projektu se zúčastnily děti ve věku od 3 - 7 let. Realizace probíhala šest měsíců a zahrnovala pět výstupů. Každý výstup byl zakončen hmotným výsledkem z řemesel z dané kulturní tradice.

4.2.1 Charakteristika dětí

Škola má dvě třídy – třídu Broučků a třídu Žabiček, obě třídy jsou heterogenní. Ve školce je dohromady 47 dětí.

Projekt byl realizován s dětmi od 3 do 7 let ve třídě Žabiček. Do třídy dochází 24 dětí, bohužel ne vždy bylo u výstupu přítomno všech 24 dětí.

4.2.2 Průběh projektu

Projekt „Máme rádi Slovácko“ je zaměřen na praktické činnosti, na hmotné výsledky možných řemesel, na tradice slováckého regionu, které si děti mohly vyzkoušet pomocí tohoto projektu. Projekt je zaměřen především na rozvíjení jemné motoriky, poznávání tradic slováckého regionu.

4.2.2.1 Výstup č. 1: „Máme rádi Slovácko“ - Slovácko

Tabulka 3 - Výstup č. 1: Slovácko

Téma	Slovácko
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit děti s projektem • Podporovat spolupráci • Rozvíjet jemnou motoriku
Pedagogická strategie:	
Organizační formy	Organizační formy: projektová výuka
Metody	Metody: rozhovor, dovednostně-praktická
Prostředky a pomůcky	Prostředky a pomůcky: dřevěná truhla, panenka Maruška, barvy, lepidla, fixy
Průběh výstupu	
<p>V prvním výstupu z projektu „Máme rádi Slovácko“ jsem děti seznámila s projektem, který nás bude provázet půl roku v naší třídě v mateřské škole. Představení mé osoby, nebylo nutné, jelikož v dané mateřské škole pracuji a děti mě velmi dobře znají.</p> <p>Děti byly s projektem seznámeny skrze maskota, a to pomocí panenky Marušky, oblečené v jednom ze slováckých krojů. Panenka Maruška dětem oznámila, že s nimi ve škole stráví nějakou dobu a postupně nás bude seznamovat s kulturními tradicemi, které v mateřské škole budeme s dětmi probírat. Výstup začal rozhovorem s dětmi na téma tradice a slovácký region. Mým úkolem bylo zjistit, co vlastně děti ví o slováckém regionu, jestli již pojem Slovácko slyšely, nebo jestli si s ním něco konkrétního spojují. Výstup se zaměřoval na seznámení s regionem Slovácka a na zjištění povědomí dětí o Slovácku a o kulturních tradicích, které zde slavíme.</p> <p>Panenka Maruška dětem dále vysvětlila, že z každé kulturní tradice si něco vyrobíme nebo upečeme, a svůj výsledek uložíme do truhly Slovácka, kterou si s dětmi v tomto výstupu ozdobíme. Na konci celého projektu do ní nahlédneme, abychom viděli, co vše jsme si vyrobili a co jsme se naučili.</p> <p>Dětem jsem připravila dřevěnou truhličku s víkem, ke které jsem přichystala různé folklorní ubrousky a vzory, které jsme si společnou prací vystříhli, nalepili a truhličku celkově ozdobili. Hotový výsledek, jsme vystavili na viditelné místo, aby do ní děti mohly kdykoliv nahlédnout. Za každým výstupem do truhly vložíme náš výsledek z kulturní tradice.</p>	

4.2.2.2 Výstup č. 1 – Evaluace – „Máme rádi Slovácko“

Tabulka 4 - Evaluace č. 1: Slovácko

Oblasti evaluace	Evaluace učitelky	Vlastní reflexe
Zhodnocení tématu/techniky	+ téma zapadá do období mateřské školy	+ dobře zvolené téma na seznámení s projektem + maskot k celému projektu
Zhodnocení cílů	+ jasně stanovené cíle	+ cíle byly naplněny
Zhodnocení pedagogických strategií	+ vytvořena motivace pomocí panenky + systematicky navazující činnosti	+ dobrý motivační a komunikační prostředek – maskot + organizační formy zvoleny správně
Doporučení pro praxi	neuvedeny	Pro příště bych sestavila nějaký viditelný harmonogram celého projektu, aby jej děti viděly, např. na tabuli.

4.2.2.3 Výstup č. 2: „Máme rádi Slovácko“ – Hody

Tabulka 5 - Výstup č. 2: Hody

Téma	Hody
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet jemnou motoriku • Seznámit děti s kulturní tradicí hody
Pedagogická strategie:	
Organizační formy	Organizační formy: projektová výuka
Metody	Metody: rozhovor, dovednostně-praktická
Prostředky a pomůcky	Prostředky a pomůcky: umělá jehla, bavlnky, nit, vyšívací papír, lupa, obrázky krojů a výšivek, kroj dětský i dospělý, panenka s krojem

Průběh výstupu

Druhý výstup z projektu „Máme rádi Slovácko“ měl téma Hody, jelikož se na konci září v dané obci, kde se nachází mateřská škola, konají Svatováclavské hody. S výstupem mi opět pomohl náš maskot, panenka Maruška, která měla na sobě oblečený kroj, který se nosí v dané obci, kde se škola nachází.

Pro děti jsem měla přichystané obrázky s různými druhy krojů, které se nosí v regionu Slovácka, ale především s tím, který se nosí v dané obci a který má na sobě i Maruška. Části kroje jsem dětem pojmenovala, a aby si děti dokázaly lépe představit, jak se která část obléká, využila jsem Marušku, která měla na sobě malou verzi našeho kroje a postupně jsem ji s dětmi znovu oblékla, a přitom jsem při každém kousku kroje dětem vysvětlila, jak se daný kousek kroje jmenuje. Jednalo se především o spodničky, fjetůšek¹, rukávce, šátek, kordulku², mašli a glotku³.

Zároveň jsem dětem ukázala i kroj reálné velikosti, který jsem přinesla z domu. Nachystala jsem i části kroje pro děti, které si mohly vyzkoušet a zároveň také celý kroj pro mě, který jsem si před dětmi oblékla, aby viděly, jak se obléká a jak vypadá v realu.

Dále jsme s dětmi s pomocí lupy pozorovali vyšívání na kroji. Tyto poznatky jsme pak využili při praktické činnosti tohoto výstupu.

Druhým krokem výstupu byla část, kdy jsme s dětmi vyšívali podobné tvary a vzory jako jsou na kroji ze Slovácka. Děti byly pobídnuty panenkou Maruškou, aby si vyšily vzor podobný na kroji. Cílem bylo zjistit úroveň jemné motoriky u dětí a zároveň tak s dětmi jemnou motoriku procvičit. Dětem jsem přichystala vzory k vyšívání, a každé dítě si mohlo vybrat papír s načrtnutou výšivkou, kterou následně muselo správně barevně vyšít. Hotový výsledek a produkt z tohoto výstupu jsme vložili do truhličky Slovácka.

4.2.2.4 Výstup č. 2 – *Evaluace – Hody*

Tabulka 6 - Evaluace č. 2: Hody

Oblasti evaluace	Evaluace učitelky	Vlastní reflexe
Zhodnocení tématu/techniky	+ zapadalo do charakteristiky mateřské	+ vyšívání bylo pro děti zajímavé, hlavně pro

¹ Přední sukňe

² Název vesty oblékané na rukávce

³ Vrapená zadní sukňe z hrubšího plátina, později z klotu

	školy + technika podporující jemnou motoriku	děvčata + motivace maskotem - příště zkusit techniku, která více zaujme i chlapce
Zhodnocení cílů	+ využití pedagogických schopností k rozvoji jemné motoriky	+ cíle byly naplněny
Zhodnocení pedagogických strategií	+ metody byly vyhovující	+ prostředí změněno dle práce, koberec x stoleček - příště bych dětem ukázala i pravou jehlu, vyzkoušet si práci i s ní
Doporučení pro praxi	neuvedeny	Příště bych se zaměřila na řemeslo, které více zaujme i chlapce – ne všichni chlapci chtěli vyšívát.

4.2.2.5 Výstup č. 3: „Máme rádi Slovácko“ – sv. Martin

Tabulka 7 - Výstup č. 3: Sv. Martin

Téma	Sv. Martin
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit děti s kulturní tradicí svatého Martina • Rozvíjet jemnou motoriku
Pedagogická strategie:	
Organizační formy	Organizační formy: projektová výuka
Metody	Metody: dovednostně-praktické, názorně-demonstrační, rozhovor
Prostředky a pomůcky	Prostředky a pomůcky: povidla, ořechová náplň, těsto, nůž, plech, pečící papír, trouba, vajíčko, mašlovačka

Průběh výstupu

Výstup číslo 3 z projektu „Máme rádi Slovácko“ se zaměřoval na kulturní tradice o svatém Martinovi. Výstup započal s dětmi na koberci, kde je opět navštívila panenka Maruška a zeptala se jich, zda už někdy slyšeli o sv. Martinovi a zda ví, kdo to byl. Ukázala jsem jim obrázek sv. Martina, který jsem nechala kolovat po kruhu, aby se na něj všichni zblízka podívali, a až se mi obrázek vrátil, dala jsem jej doprostřed kruhu. Poté jim panenka Maruška přečetla příběh o sv. Martinovi, na které navazovaly otázky, spojené s příběhem, díky kterým jsem mezi dětmi rozvířila diskusi.

Otázky k příběhu byly: „Děti, kdo to byl, ten sv. Martin?“, „Byl vždycky svatý?“, „Co udělal za dobrý skutek?“ „Kde se ten Martin schoval?“ „Kdo ho prozradil?“

Poté se děti spolu s panenkou Maruškou přesunuly do kuchyňky skautů⁴, kde jim Maruška prozradila, že si spolu upečou svatomartinské pečivo. Činnost zahrnovala rozválení těsta, plnění povídky nebo ořechy, balení pečiva, pomazání vajíčkem a vložení plechů do trouby, které již zajišťovala učitelka. Děti nakonec mohly upečené pečivo ochutnat.

Z vlastní zkušenosti vím, že pečení zabere ve školce vždy hodně času, proto byla činnost přizpůsobena zavedenému režimu.

Protože jsme nemohli vložit hotový výsledek výstupu do truhličky Slovácka, vytvořili jsme s dětmi ještě pečivo a koláče ze slaneho těsta, které jsme do truhly vložit mohli.

4.2.2.6 Výstup č. 3 – *Evaluace – sv. Martin*

Tabulka 8 - Evaluace č. 3: sv. Martin

Oblasti evaluace	Evaluace učitelky	Vlastní reflexe
Zhodnocení tématu/techniky	+ zapadalo do období mateřské školy + rozvíjená motoriky pomocí hnětení, válení	+ motivace maskot + pečení se velmi povedlo a zaujalo
Zhodnocení cílů	+ cíle byly správně zvoleny	+ cíle byly naplněny
Zhodnocení pedagogických strategií	+ činnosti podporující kooperaci	+ práce v kuchyni - bylo by vhodné, kdyby MŠ

⁴ Skauting je hnutí, jehož cílem je výchova a sebevýchova dětí a mládeže.

	- podmínky mateřské školy	měla svoji vlastní kuchyň na pečení a vaření s dětmi
Doporučení pro praxi	Příště nachystat další činnost pro děti, které právě nepracovaly v kuchyňce.	Celkově byl výstup časově náročný. Rozkládat na více výstupů.

4.2.2.7 Výstup č. 4: „Máme rádi Slovácko“ – Advent a Vánoce

Tabulka 9 - Výstup č. 4: Advent a Vánoce

Téma	Advent a Vánoce
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit děti blíže s kulturní tradicí Adventu a Vánoc • Rozvíjet jemnou motoriku
Pedagogická strategie:	
Organizační formy	Organizační formy: projektová výuka
Metody	Metody: názorně-demonstrační, dovednostně-praktická, rozhovor
Prostředky a pomůcky	Prostředky a pomůcky: těsto, vykrajovátko, mašlovačka, vajíčko, nůž
Průběh výstupu	
<p>Čtvrtý výstup z projektu „Máme rádi Slovácko“ se zaměřil na Advent a Vánoce. Děti opět navštívila panenka Maruška a s dětmi jsme si popovídali, co to Advent znamená a přečetli si společně s Maruškou příběh o čtyřech svíčkách, po které následovala diskuze o příběhu.</p> <p>Otázky k příběhu byly: „Jak se jmenovaly čtyři svíčky?“ „Jaké měly barvy?“ „Kdy je zapalujeme?“ „Proč se svíčky zapalují?“</p> <p>S dětmi jsme se dále zabývali otázkou, proč se slaví Vánoce a co o Vánocích děláme. Vyjmenovali jsme si všechny tradice, které k Vánocům patří, a dokonce jsme si je vyzkoušeli. S dětmi jsme házeli střevíčkem, pouštěli lodičky, krájeli jablko, a v neposlední řadě jsme si s dětmi upekli perníčky.</p> <p>Pro pečení perníčků jsme si s dětmi den předem připravili těsto, z kterého jsme nakonec pekli perníčky. Opět v prostorách skautu.</p>	

Každé dítě si ve výstupu s mou pomocí vyzkoušelo, jak se těsto válí, jak se vykrajují perníčky, a jak se perníčky potírají vajíčkem. Na závěr mohly děti hotové výrobky ochutnat.

Několik perníčků jsme poté přidali do truhly Slovácka.

4.2.2.8 Výstup č. 4 – *Evaluace – Advent a Vánoce*

Tabulka 10 - Evaluace č. 4: Advent a Vánoce

Oblasti evaluace	Evaluace učitelky	Vlastní reflexe
Zhodnocení tématu/techniky	+ zasazeno do charakteristiky mateřské školy	+ motivace maskotem + práce v kuchyni a rozvíjení jemné motoriky
Zhodnocení cílů	+ jasně stanovené cíle	+ cíle byly naplněny
Zhodnocení pedagogických strategií	+ ukázky zvyků a tradic Vánoc + výborně zvolená činnost prožitkového učení	+ vhodné pomůcky, maskot jako prostředek - opět přesun do jiného místa, málo času na pečení
Doporučení pro praxi	neuvedeny	Časově náročná činnost, rozdělit do více výstupů.

4.2.2.9 Výstup č. 5: „*Máme rádi Slovácko*“ – *Fašaňk*

Tabulka 11 – Výstup č. 5: Fašaňk

Téma	Fašaňk
Cíle z pohledu učitele	<ul style="list-style-type: none"> • Seznámit děti s kulturní tradicí fašaňk • Učit trpělivosti • Zhodnotit projekt „Máme rádi Slovácko“
Pedagogická strategie:	

Organizační formy	Organizační formy: projektová výuka
Metody	Metody: rozhovor, dovednostně-praktická
Prostředky a pomůcky	Prostředky a pomůcky: voda, sádra, krém, vatové tamponky, lepidlo, peří, lehátko, ručníky
Průběh výstupu	
<p>Poslední výstup z našeho projektu „Máme rádi Slovácko“ byl zaměřen na kulturní tradici fašaňku, jinde známého jako masopust, ostatky, končiny nebo fašank.</p> <p>Výstup byl zahájen na koberci v herně, kde jsme si s dětmi nejprve řekli, co to fašaňk je. Čekala jsem, co děti sami řeknou a poté jsem dětem naposledy představila panenku Marušku, která jim řekla, co ví o fašaňku ona. Vyprávěla dětem, jaké můžeme v průvodu vidět masky a zároveň se jich ptala, jestli je napadají další masky, které by se mohly v průvodu objevit. Rozvinuly jsme s panenkou Maruškou diskuzi o maskách a fašaňku.</p> <p>Součástí výstupu bylo zrealizovat s dětmi fašaňkový průvod ve třídě, ke kterému bylo nutné vyrobit masky. Dopředu jsem přichystala pomůcky a děti poté postupně po dvojicích chodily k lehátku, na které si jedno z dětí lehlo a druhé vyrábělo masku. Nejprve jsme s jedním dítětem druhé dítětko na lehátku namazali krémem na obličej a zakryly vlasy a triko ručníkem, aby se neušpinilo. Postupně jsme společně namáčeli pásky sádrového obvazu do vody a poté přiložili na dětský obličej a tvarovali jej do tvaru masky/škrabošky. Až byla vrstva sádry silná, opatrně jsem masku sejmula z tváře a dala na sušák. Dítě na lehátku jsme umyli a následně se děti prohodily vyměnily.</p> <p>Poté, co masky uschly, jsme je s dětmi nastříkali spreji různých barev, nejčastěji stříbrnou a zlatou. Po opakovaném schnutí jsme s dětmi nalepili peříčka, a já jsem poté ještě přidala k masce gumičku.</p> <p>Když měli všechny děti masku hotovou, udělali jsme si ve třídě s pomocí hudby průvod masek.</p> <p>Jednu z masek jsme vložili do naší truhličky Slovácka, a zároveň jsme se s dětmi a Maruškou podívali, co všechno máme v truhle Slovácka a zavzpomínali jsme, jaké bylo tvoření, jaké jsme probírali kulturní tradice a co se nám na projektu nejvíce líbilo.</p>	

4.2.2.10 Výstup č. 5 – *Evaluace – Fašaňk*

Tabulka 12 - *Evaluace č. 5: Fašaňk*

Oblasti evaluace	Evaluace učitelky	Vlastní reflexe
Zhodnocení tématu/techniky	+ téma zapadalo do období fašaňku	+ téma zapadalo do aktuální situace

	+ činnost zkvalitnila výuku daného tématu	+ nová zajímavá činnost pro děti - ne všichni se účastnili
Zhodnocení cílů	+ správně zvolený cíl k učení trpělivost	+ cíle byly naplněny + dokončení projektu + zhodnocení truhly a výsledků v ní
Zhodnocení pedagogických strategií	+ pozorování ostatních při práci	+ odehrávala se v jedné místnosti, dostatek času na činnost
Doporučení pro praxi	neuvedeno	žádné

5 EVALUACE PROJEKTU

Evaluace projektu „Máme rádi Slovácko“ byla provedena pedagogem vybrané mateřské školy. Jako metoda evaluace bylo použito pozorování učitelky. Evaluace byla zhotovena v písemné podobě jako zpětná vazba celého projektu po jeho skončení.

Ve vlastní reflexi, jsem hodnotila vlastní práci i práci dětí, volbu techniky, tématu, pedagogických strategií, výsledný produkt projektu, komunikaci s dětmi a využitelnost projektu pro další praxi.

5.1 Vlastní reflexe

Projekt jako celek hodnotím velmi pozitivně. Všechny činnosti, týkající se kulturních tradic, jsem se snažila přizpůsobit prostředí dané mateřské školy, a také věku dětí, navštěvující danou třídu, což se dle mého názoru vydařilo a činnosti, které jsou zahrnuty v projektu, si tak mohly vyzkoušet i ty nejmladší děti.

V kolektivu třídy, kde jsem realizovala projekt, se mi pracovalo dobře, protože děti znám a děti jsou naopak zvyklé na mě. S ostatními pedagogy v mateřské škole byla velmi dobrá domluva, nevyskytly se žádné komplikace a kolegyně uvítaly menší změnu v průběhu školního roku.

Děti v mateřské škole byli velmi přátelské a otevřené novým věcem a činnostem, neustále se dožadovaly nových informací a činností daného tématu, kterými jsme se v projektu zabývali, čímž mi upřímně dělaly radost, protože jsem to brala jako znamení, že výstupy z projektu a činnosti s nimi spojené je zajímají.

V rozhovorech s dětmi, které byly u každého projektového výstupu, hledaly děti odpovědi na mé otázky velmi snadno, a domnívám se, že to bylo díky jejich zapálenému přístupu. U dětí jsem viděla velký zájem o nové informace a příběhy, tak i o ukázky, které byly spojeny s výstupy a navazovaly na rozhovory. V praktických činnostech byly velmi trpělivé, a z hotového výsledku měly vždy radost. Přinejmenším mě v tom utvrdila jedna holčička, která zhodnotila výsledek naší práce slovy: „*To jsme ale šikovní, co?*“

S výběrem činností pro daný projekt jsem spokojena. Činnosti byly různorodé a snažila jsem se, aby byly použity jako řemeslo, např. pečení pečiva – pekař, vyšívání – švadlena apod. Realizace činností v projektu naplňovala stanovené cíle a všechny činnosti zapadaly do celkové koncepce projektu. K daným činnostem není při realizaci zapotřebí velké množství pomůcek, ale jsou zde využívány pomůcky, které nalezneme v běžné mateřské

škole a nejsou ani finančně nákladné. Na druhou stranu byla realizace projektu časově náročnější, ať už se jednalo o jednotlivé výstupy, kdy jsme s dětmi pekli nebo jako projekt celkově, jelikož zasahoval bezmála do jednoho celého pololetí.

Organizační formy i metody byly zvoleny dle mého názoru vhodně, například panenka Maruška sloužila v celém projektu jako výborný komunikační a motivační prostředek, bez kterého by bylo mnohem těžší projekt realizovat. V projektu jsem ovšem použila i jiné prostředky jako například názorné ukázky krojů.

Projekt „Máme rádi Slovácko“ je geograficky specifický. Z tohoto důvodu je využitelnost projektu omezena pouze pro mateřské školy, sídlící v tomto regionu. Jsem si jistá, že může mnohým mateřským školám posloužit při rozšiřování a prohlubování poznatků a informací o daném regionu. Děti se mohou na dané téma dozvědět mnoho nových informací o kulturních tradicích na Slovácku, a to pomocí praktických činností, názorných ukázek nebo rozhovorů s pedagogem.

Myslím si však, že určité části projektu mohou posloužit i mateřským školám v jiném regionu, a to například pro porovnání kulturních tradic nejen na Slovácku.

Tabulka 13 - Vlastní reflexe

Vlastní reflexe

Klady	Naplnění stanovených cílů
	Využitelnost prostředku (panenka Maruška)
	Běžné, dostupné pomůcky
	Rozhovory, komunikace s dětmi
	Výběr kulturních tradic a činností
Zápory	Časová náročnost činností
	Projekt pouze pro daný region

5.2 Evaluace učitelky

Od začátku školního roku 2020 až po konec února roku 2021 se v naší mateřské škole uskutečnil projekt s názvem "Máme rádi Slovácko". Studentka UTB a zároveň učitelka smíšené třídy "ŽABIČKY" tento projekt společně s dětmi realizovala a systematicky rozvrhla do 5 bloků, které vhodně zakomponovala do ŠVP.

Učitelku Janu mají děti rády, je schopna velmi dobře zaujmout a namotivovat k různorodým činnostem. Projekt byl mimořádně zajímavý. Při všech aktivitách se vystřídaly a zapojily děti všech věkových kategorií. Na každý svůj výstup se řádně a s dostatečným předstihem připravila, a tím zajistila všem dětem výjimečné zážitky.

Projektem "Máme rádi Slovácko" si děti rozvíjely tvořivost, tvořivé myšlení a tvořivé sebevyjádření. Vytvářely si pozitivní vztah k místu a prostředí, ve kterém žijí a v konečném důsledku si posilovaly základ estetického vnímání ke světu, k životu na vesnici, kultuře v dané oblasti a veškerého umění.

Děti byly nadšené z každého prožitkového učení, které jim tento projekt nabízel a naučené dovednosti a vědomosti následně využily při dodržování tradic v rodině, či kulturním dění v obci. Celý projekt byl velmi přínosný pro děti i rodiče, kteří díky silným zážitkům dětí byli vtáhnuti do spoluprožívání lásky k rodnému kraji.

Tabulka 14 - Evaluace učitelky

Evaluace učitelky

Klady	Motivace v průběhu celého projektu.
	Příprava na výstupy.
	Přístup k dětem.
	Dostatečné pomůcky a prostředky
	Zdroj informací o regionu Slovácka
Zápory	(neuvedeny)

5.3 Srovnání vlastní reflexe a evaluace učitelky mateřské školy

V podkapitole srovnání vlastní reflexe a evaluace učitelky mateřské školy jsem se zaměřila na určité oblasti. V evaluaci učitelky mateřské školy jsem nenašla žádné mínus k mým výstupům. Já sama jsem však ve své práci drobné nedostatky zachytila, a zaznamenala si je tak jako vlastní reflexi do tabulek za každým výstupem. V kladných bodech jsme se ale s pedagogem většinou shodovaly.

Co se týče využití projektu v praxi v mateřských školách, může projekt pomoci s prohlubováním kulturních tradic na Slovácku, a také může spouště pedagogům

mateřských škol přinést inspiraci na podobné projekty. Projekt je geograficky zaměřen na region Slovácka, a dětem v něm může přinést nový pohled a poznatky na kulturu, která je obklopuje.

Cíle tohoto projektu byly naplněny a z pohledu mého i pedagoga z mateřské školy byl realizován úspěšně.

V tabulce, která následuje, jsem shrnula oba pohledy, jak z mé, tak ze strany paní učitelky. Jak jsem dříve zmínila, tabulka je rozdělena do kategorií jako je Komunikace s dětmi, Výběr činností, Motivace dětí, Použité prostředky a pomůcky a Využitelnost v praxi.

Tabulka 15 - Srovnání vlastní reflexe a evaluace učitelky MŠ

Srovnání vlastní reflexe a evaluace učitelky mateřské školy

	Vlastní reflexe		Evaluace učitelky mateřské školy	
	Klady	Zápory	Klady	Zápory
Komunikace s dětmi	Kladení otázek, diskuze a rozhovory s dětmi.		Přístup k dětem. Kladný vztah, zaujetí dětí.	
Výběr činností	Činnosti vhodné k daným kulturním tradicím.	Časová náročnost některých činností.	Připravenost na výstupy a činnosti. Pro všechny věkové kategorie.	
Motivace dětí	Pomocí prostředku panenky Marušky.		Motivace v průběhu celého projektu. Vytváření pozitivního vztahu k místu a prostředí	

			Slovácka.	
Použité pomůcky a prostředky	Názorné ukázky k činnostem.		Běžně dostupné pomůcky. Názorné ukázky ke kulturním tradicím.	
Využitelnost projektu	Vhodný do mateřských škol.	Zaměřený na daný region.	Velmi zajímavý projekt. Projekt měl přínos pro děti i rodiče.	

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Projekt „Máme rádi Slovácko“ byl vytvořen pro děti předškolního věku, a je zaměřen na vybrané kulturní tradice regionu Slovácka, čímž je geograficky dána využitelnost projektu. Cílem tohoto projektu bylo seznámit děti s kulturou a společností, ve které žijí, vyrůstají, vzdělávají se, prohloubit jejich znalosti a zároveň rozvíjet jemnou motoriku.

V rámci projektu si děti mohou vyzkoušet různé činnosti, které jsou charakteristické pro danou kulturní tradici, ale zároveň jsou umožněny tak, aby je zvládli i ti nejmenší. Všechny činnosti v projektu jsou uzpůsobeny danému prostředí, pomůckám či prostředkům, které se nachází v dané mateřské škole.

Činnosti zahrnuté v projektu je možné realizovat v rámci celého třídního kolektivu, ale i formou skupinovou či individuální. Některé činnosti jsou časově náročnější než ostatní, zejména pečení v kulturní tradici svatého Martina nebo Vánoc.

Součástí výstupů jsou obrázky a fotografie, které dětem přiblíží aktuální tradici a dají jim možnost poznávat danou tradici a kulturu, v které žijí.

Hlavním „maskotem“ tohoto projektu byla panenka Maruška, která jej provázela celým projektem. Finální produkt, truhla Slovácka, kterou jsme na začátku projektu vyrobili, jsme na konci projektu měli vybavenou vším, co jsme v daných výstupech o kulturních tradicích vytvořili. Výsledky výstupů jsme ukládali do truhly a na konci projektu jsme s dětmi zhodnotili celkový výsledek. Tyto prostředky sloužily k motivaci dětí po celou dobu projektu.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo vytvořit projekt pro děti předškolního věku na téma využití kulturních tradic Slovácka v mateřské škole. Díky němu se děti mohly seznámit s tradicemi a prohloubit své znalosti o kulturních tradicích ze Slovácka, a v praktických činnostech dokonce vyzkoušet tradice a řemesla, které ke Slovácku patří.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Teoretická část obsahuje poznatky o Slovácku, tradicích a jejich využití v mateřské škole. Dále je vymezena kulturní gramotnost a popsána enkulturace. Poslední kapitola teoretické části je zaměřena na kulturní tradice, které byly vybrány i do projektu, a jsou zpracovány v praktické části bakalářské práce.

V praktické části bakalářské práce je popsán projekt, který byl realizován ve vybrané mateřské škole a je zaměřen na kulturní tradice a jejich využití v mateřské škole. Projekt byl realizován v mateřské škole v Jihomoravském kraji, v okrese Hodonín a probíhal ve třídě dětí ve věku 3-7 let. Projekt trval šest měsíců a zahrnovalo jej pět výstupů. Dále byl zakončen seskupením všech výrobků do jednoho celku – Slovácké truhly. Každý výstup je popsán, jsou zde definovány cíle a pedagogické strategie.

Celý projekt je evaluován učitelkou mateřské školy a je zaznamenána vlastní reflexe. Na základě této evaluace a reflexe jsou dále srovnány a sepsány doporučení pro praxi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Bezděková, L., Kubecová, M., Kupcová, Z., & Váňová, H. (2018). *Činnosti ke svátkům a tradicím v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe.
- Burkovičová, R., (2009). *Výsledky pedagogického projektování v bakalářském studiu učitelství pro mateřské školy*. Ostrava: Ostravská univerzita.
- Cravens, C. S. (2006). *Culture and Customs of the Czech republic and Slovakia*. Westport: Greenwood Publishing Group.
- Doležalová, J., (2005). *Funkční gramotnost - proměny a faktory gramotnosti ve vztazích a souvislostech*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- Dufek, K., (2018). *Tradiční český rok*. Praha: Bambook.
- Dvouletý, M., & Habartová, R., (2010). *Na paletě krojů*. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport.
- Heřmanová, E. & Chromý, P., a kol. (2009). *Kulturní regiony a geografie kultury*. Praha: ASPI.
- Jančár, J., (2011). *Proměny Slovácka*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury.
- Jenčková, E., (2013). *Podzimní zpívání 2. díl*. Hradec Králové: TANDEM.
- Kolář, Z., a kol. (2012). *Výkladový slovník z pedagogiky*. Praha: Grada Publishing.
- Langhammerová, J., (2017). *České tradice v proměnách času: kroje – zvyky – umění*. Praha: NLN.
- Machalíková, P., & Winter, T. (2017). *Umění a tradice*. Praha: Artefactum.
- MŠMT. (2018). *Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: MŠMT.
- Nádvorníková H., & Vondrušková, A., (2007). *Svátky a významné dny v programu MŠ*. Praha: Raabe.
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J., (2013). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál
- Průcha, J., & Veteška, J., (2014). *Andragogický slovník*. Praha: Grada Publishing
- Skalková, J., (2007). *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada

Staňová, R., & Burian, M., (2009). *Folklorní kaleidoskop – Jižní Morava*. Praha: Folklorní sdružení České republiky.

Szimethová, M., Wiegerová, A., & Horká, H., (2012). *Edukačné rámce prírodovedného poznávania v kurikule školy*. Bratislava: OZ V4.

Šottnerová, D. (2009). *Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry*. Olomouc: Rubico.

Tarcalová, L., (2013). *Kroj na uherskohradištsku*. Uherské Hradiště: Klub kultury v Uherském Hradišti.

Tinková, E., (2010). *České svátky a tradice*. Kralice na Hané: Cumputer Media.

Večeřa, M., & Urbanová, M., (2011). *Sociologie práva*. Plzeň: Aleš Čeněk.

Večeřa, M., & Urbanová, M., (2010). *Vybrané kapitoly ze sociologie a psychologie práva*. Brno: Masarykova univerzita

Zápotočná, O., (2004). *Kultúrna gramotnosť v sociálnopsychologických súvislostiach*. Bratislava: Album.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Sv. svatý

Č. číslo

Tzv. takzvaný

Tj. to je

MŠ Mateřská škola

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Projekt „Máme rádi Slovácko“.....	27
Tabulka 2 - Návrh projektu „Máme rádi Slovácko“	28
Tabulka 3 - Výstup č. 1: Slovácko.....	30
Tabulka 4 - Evaluace č. 1: Slovácko.....	31
Tabulka 5 - Výstup č. 2: Hody.....	31
Tabulka 6 - Evaluace č. 2: Hody.....	32
Tabulka 7 - Výstup č. 3: Sv. Martin	33
Tabulka 8 - Evaluace č. 3: sv. Martin	34
Tabulka 9 - Výstup č. 4: Advent a Vánoce	35
Tabulka 10 - Evaluace č. 4: Advent a Vánoce.....	36
Tabulka 11 – Výstup č. 5: Fašaňk.....	36
Tabulka 12 - Evaluace č. 5: Fašaňk	37
Tabulka 13 - Vlastní reflexe	40
Tabulka 14 - Evaluace učitelky	41
Tabulka 15 - Srovnání vlastní reflexe a evaluace učitelky MŠ	42

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Maskot panenka Maruška

Příloha P II: Výsledek výstupu č.1 - Slovácko

Příloha P III: Výsledek výstupu č. 2 - Hody

Příloha P IV: Výsledek výstupu č. 3 – sv. Martin

Příloha P V: Výsledek výstupu č. 4 – Advent a Vánoce

Příloha P VI: Výsledek výstupu č. 5 - Fašáňk

Příloha P VII: Výsledek projektu

Příloha P VIII: Originál evaluace učitelky

PŘÍLOHA P I: MASKOT PANENKA MARUŠKA

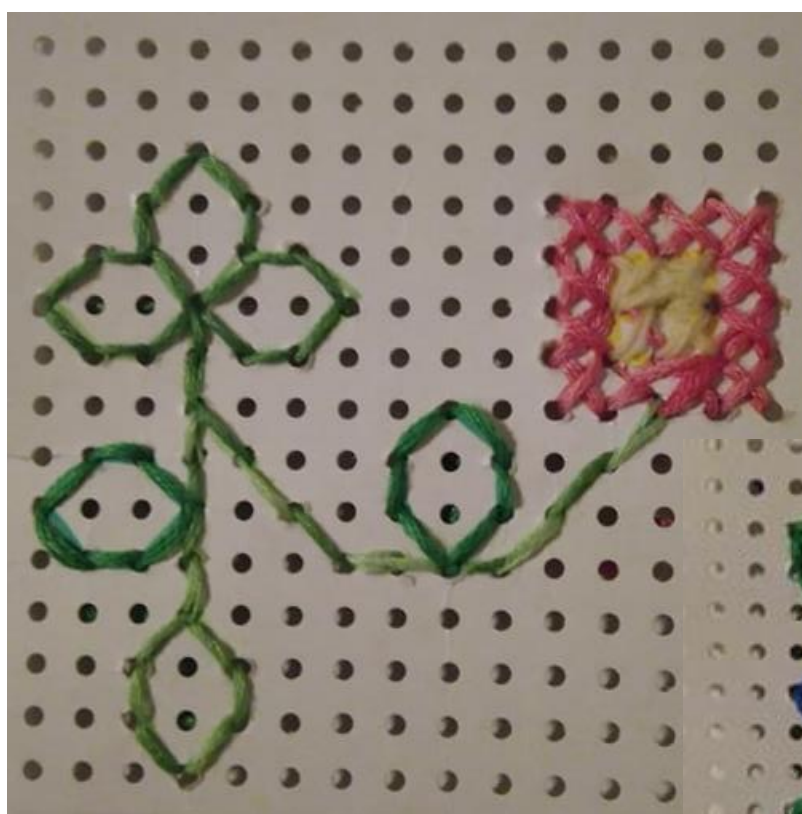

PŘÍLOHA P II: VÝSLEDEK VÝSTUPU Č.1 - SLOVÁCKO

PŘÍLOHA P III: VÝSLEDEK VÝSTUPU Č.2 – HODY

PŘÍLOHA P IV: VÝSLEDEK VÝSTUPU Č.3 – SV. MARTIN

PŘÍLOHA P V: VÝSLEDEK VÝSTUPU Č. 4 – ADVENT A VÁNOCE

PŘÍLOHA P VI: VÝSLEDEK VÝSTUPU Č.4 – FAŠAŇK

PŘÍLOHA P VII: VÝSLEDEK PROJEKTU

PŘÍLOHA P VIII: ORIGINÁL EVALUACE UČITELKY

Mateřská škola Domanín

Evaluace projektu "Máme rádi Slovácko"

Od začátku školního roku 2020 až po konec února roku 2021 se v naší Mateřské škole v Domaníně uskutečnil projekt s názvem "Máme rádi Slovácko". Studentka UTB a zároveň učitelka smíšené třídy "ŽABIČKY" tento projekt společně s dětmi realizovala a systematicky rozvrhla do 5 bloků, které vhodně zakomponovala do ŠVP.

Učitelku Janu mají děti rády, je schopna velmi dobře zaujmout a namotivovat k různorodým činnostem. Projekt byl mimořádně zajímavý. Při všech aktivitách se vystřídaly a zapojily děti všech věkových kategorií. Na každý svůj výstup se řádně a s dostatečným předstihem připravila, a tím zajistila všem dětem výjimečné zážitky.

Projektem "Máme rádi Slovácko" si děti rozvíjely tvořivost, tvořivé myšlení a tvořivé sebevyjádření. Vytvářely si pozitivní vztah k místu a prostředí, ve kterém žijí a v konečném důsledku si posilovaly základ estetického vnímání ke světu, k životu na vesnici, kultuře v dané oblasti a veškerého umění.

Děti byly nadšené z každého prožitkového učení, které jim tento projekt nabízel a naučené dovednosti a vědomosti následně využily při dodržování tradic v rodině, či kulturním dění v obci. Celý projekt byl velmi přínosný pro děti i rodiče, kteří díky silným zážitkům dětí byli vtáhnuti do spoluprožívání lásky k rodnému kraji.

V Domaníně 29.3. 2021

Zdeňka Ševčíková, učitelka